

# مفا 21 ز روژیین شه شکین شه والی



و هرگیران  
نثییسین  
زین محمد شرف  
شيخ محمد صالح المنجد

مزگفت

[www.mzgaft.com](http://www.mzgaft.com)

**مفا 21**

# **زۇزىيەن شەشكىن شەۋالى**

**نۇرسىن**

**شىخ محمد صالح المنجد**

**وھرگىران**

**زىن محمد شرف**

**مۆھەفت**

[www.mzgaft.com](http://www.mzgaft.com)

ئەم

**نېيىسىن:** شيخ محمد صالح المنجد

**ووڭىران:** زين محمد شرف

**دېزايانا ناڭەرۈكى و بەرگى:** سايىتى مزگەفت

**ژبەرھەمىن:** سايىتى مزگەفت [www.mzgaft.com](http://www.mzgaft.com)

لۇمۇق

## پېشەگى

الحمد لله، والصلوة والسلام على رسول الله، أما  
بعد:

ئەقە كومەك مفایین كورتن دەربارەي شەش رۆزىيەن  
ھەيقا شەوالى، تورە و ئەحکامىن وي، داخوازى ژ  
خودى دكەين ببىته جەن مفای، و خودى جەزايى  
خىرى بىدەتە هەركەسەكى پشکدارى كرى و ھارىكار  
بوي د چىكىدا وي دا و بەلاڭىدا وي دا.

# بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

۱\_ هه يقا شه والى هه يقهك پیروزه و ئه و هه يقا په رستنى يه: ئه و ده ستپىكا هه يقىن حه جى يه، و گرتنا شهش رۆژىيان يا تىدا و هه روھسا قەزا كرنا ئيعتىكايى (کو مانا مزگەفتى دا بۇ په رستنى) بۇ وان كەسان يىين ئيعتىكافارەمەزانى ژوان چويي، و ئه و هه يقا مارە كرنى يه و هه روھسا يا دەھمەنپاكيى ب حەلالي يه.

۲\_ بۇ كەسى موسىلمان درسته شهش رۆژىيان ژهه يقا شه والى بگريت کو پشتى رەمەزانى يه: ئەف شهش رۆژىيە موستەحەبن ئانکو سوننەتن، نە واجبن، بەلى فەزلى وى مەزنه و جەزايى وى گەله كە.

۳\_ هەركەسى شهش رۆژىيا ژ هه يقا شه والى (کو دېيىزنى شەشك) بگريت کو پشتى رەمەزانى: خىرا گرتنا رۆژپىن سالەكى دى گەھىتى، هه روھ كو ژ پىغەمبەرى

خودیٰ ﷺ درست بوی: "من صام رمضان ثم أتبעהه ستا من شوال كان كصيام الدهر".<sup>(۱)</sup>

ئانکو: هەركەسى رەمەزانى بگرىت و پاشى دويىقدا شەش رۆزىيەن شەوالى ژى بگرىت، هەروھەكۈۋى سالىن ھەميى ب رۆزى (ئانکو خىرا وى ھندى رۆزىگرتنا سالى ھەميى يە).

ئ\_ پىغەمبەرى خودىٰ ﷺ ئەف چەندە تەفسىر كرييە: ھەركەسى رەمەزان گرتى ئەفە ئەو ھەيفە ب دەھ ھەيقاتى، و رۆزىگرتنا شەش رۆزيان پشتى رەمەزانى كو شەشكىن ئەو ژى ب دوو ھەيقاتى، ئەفە دبىت رۆزىيَا سالەكى: {مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا} <sup>(۲)</sup>

راماڭ: ھەچىي ل رۆزا قيامەتى ب قەنجىيى ۋە بىيىتە نك خودايى خۆ ھەر قەنجىيەكە وى كربت بۇ ب دەھىن وەكى وىنە.

(۱) رواه مسلم

(۲) [سُورَةُ الْأَعْمَامِ: ۱۶۰]

۵ \_ ئەگەر ئىيىك بىزىت: رۇزىگىرتا شەشكىن شەوالى دەھ جاران هندى وى نە كا چەوا خىرىن دى ھەمى دەھ جارا هندى خىرى نە، ئەرى پا جوداھىيا رۇزىيا وى چىيە؟

بەرسق: فوقەھايىان دروست دانا يىھ ژ فوقەھايىن حەنابلىيىا و شافعىيىا هندىكە شەشكىن شەوالى نە پىشتى رەمەزانى يەكسانى رۇزىيەن سالە كا فەرزن.

۶ \_ و ژ مفایىن شەشكىن شەوالى: بەدەلقة كرنا كىيماسىيىن كەتىنە د رۇزىيەن فەرەزىن رەمەزانى دا، ھەروھكى د فەرمودى دا: (إِنَّ أَوَّلَ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عَمَلِهِ صَلَاتُهُ فَإِنْ صَلُحَتْ فَقَدْ أَفْلَحَ وَإِنْ جَحَّ وَأَنْجَحَ فَإِنْ فَسَدَتْ فَقَدْ خَابَ وَخَسِرَ)، فَإِنْ انْتَقَصَ مِنْ فَرِيضَتِهِ شَيْءٌ قَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ: انْظُرُوا هَلْ لِعَبْدِي مِنْ تَطْوِعٍ فَيُكَمَّلَ بِهَا مَا انْتَقَصَ مِنْ الْفَرِيضَةِ؟ ثُمَّ يَكُونُ سَائِرُ عَمَلِهِ عَلَى ذَلِكَ).

ئانکو: ئىكەم تشت رۇزا دوماھىيى بەندە حىساب دىگەل بىتە كرن سەرا نقىزى يە، ئەگەر بىن كىيماسى بن ئەفە ئەورزگار بۇو و سەركەفت، و ئەگەر كىيماسى تىدا هەبىن ئەفە ئەوهەزارە و خوسارەت بۇو، ئەقجا ئەگەر كىيماسىيەك د فەرۇزىن وي دا هەبىت، خودايى مەزن دېيىزىت: سەحکەنە كارىن بەندەيى من كا يىن سوننەت هەنە دا كو وي كىيماسىيىا د فەرۇزاندا تەمام بىكت، و هوسا هەمى كارىن وي بىن شىوهى يە.

٧\_ و هاتىيە قەگوهاستن كو ھندەك ژ زانايان شەشكىن شەوالى مەكروه دانانى و ئەگەرى قىن مەكروه كرنى ژى ئەوه كو ھندەك وەساھزردكەن كو ئەو ژى ژەزانى يە. و سوننەتا دروستى ئەولاترە و دروستە بۆ دېقچونى، گرتنا شەشكىن شەوالى يە، نەھىيلە ژېر گوتنا چ كەسان خۆكى بىت، و ئەف عله لە سەرسوننەتا دروستى ناكەفن، و ئەۋىن دزانىن حىچەتن ل سەر وان يىن نەزانن.

۸\_ زوی دهستپیکرن ب قهزاکرنا یین فه‌رُز گه‌ردهن ئازاییه: هه‌رکه سه کی رُؤژیئن ره‌مه‌زانی ل سه‌ر هه‌بن ب ئه گه‌ره کی خوارین بلا دهست پیشخه‌ری (الهزی) بکه‌ت د گرتنا وان دا کو گه‌ردهنا خو ئازا بکه‌ت ژ فه‌رُزین سه‌ر وی، هندیکه ئهون بشیوه‌یه کی گشتی پیشترن د سه‌ر یین سوننه‌ت دا.

۹\_ هه‌رکه سی ئه‌و خیر بقیت یا د فه‌رموده‌ی دا هاتی: یال سه‌ر وی ئه‌و دهستپیکی ئه‌و قه‌زایین ره‌مه‌زانی یین لسه‌ر بگریت، پاشی شه‌شکین شه‌والی بگریت دیف وان دا، ئاشکرایه گوتنا پیغه‌مبه‌ری ﷺ: (ثم اتبعه ستا من الشوال) ئانکو: (پاشی دیف دا شه‌شکین شه‌والی بگریت)، یال سه‌ر وی ئه‌و یین ره‌مه‌زانی ته‌مام بکه‌ت دهستپیکی، و پاشی پشتی وان شه‌شکین شه‌والی بگریت، چونکی بو وی دروست نینه ئه‌و شه‌شکین شه‌والی بگریت ئيلا دگه‌ل ته‌مام کرنا ره‌مه‌زانی نه‌بیت.

۱۰ \_ دروست نىنه ب ئىك نيهت قەزايىن رەمەزانى و شەشكىن شەوالى بىنە گرتىن، ھەركەسەكى رۆژىيىن رەمەزانى خوارىن ب ھېجەتا ئەگەرەكى، بۇ وى دروست نىنه شەشكىن سوننەت يىن شەوالى كوم بکەت دگەل قەزايىن فەرز يىن رەمەزانى ب ئىك ئىنيهت.

(ئانكۇ نىھەتنى بىنى كو ھەردووکا دگەل ئىك كوم بکەي و رۆژىيى بگرى).

۱۱ \_ دروستە شەشكىن شەوالى د ھەيقا شەوالى دال دىف ئىك بگرى و ھەروھسانە ل دىف ئىك ژى بگرى، دىف حەزا وى دەمینىت كا چەوا ساناھىيە بۇ وى، ئەگەر گىرو ژى بکەت چ نىنه درستە، ب تايىبەتى بۇ وان يىن كو مىقان بۇ وان دەھىن و كوم دېن دگەل كەسوكارىن خۆد جەزنى دا و پشتى جەزنى ژى، بابهەت بەرفەھە د قىچەندى دا. (ئانكۇ د ماوهىي ھەيقەكى دا كو ھەيقا شەوالى يە بۇ وى يان وى ھەيە چ رۇژىن وان

بېتىت شەشكان بىگرن ئەقجا چ دەستپىيىكى بىت يان ژى  
نېقەكى بىت يان ژى دوماهىيا ھەيقى بىت).

۱۲ \_ دروسته كومكىدا نېيەتى ناقبەرا (ايام البيض) كو  
سى رۆزىين نېقا ھەيقى نە و رۆزىين سوننەت يىن دوو  
شەمبا و پىنج شەمبا دگەل شەشكىن شەوالى، ئەقە  
خىرا ھەردوکان پىكقە دگەھنى. و ئەقە ھەلبىارتىنا  
شىيخى مە "عبدالعزيز بن باز" خودى دلوغانىي پى  
بىبەت، كو گوتىيە: مە هيقى ھەيە خىر بگەھىتى سەر  
وى چەندى، چونكى ل سەروى دروست دەردكەفيت  
كۈرىش رۆزىين خۆگرتىن (شەشك)، ھەرۋەسا  
دېيتە بەلگە كو ئەوى رۆزىين سې ژى گرتىنە (ايام  
البيض)، و كەرەما خودى بەرفەھە.

ھەركەسى شەشكى بگريت سەر وى دېيتە بەلگە كو  
ئەوى سى رۇز ژى گرتىن ژ ھەيقى. ئىين عوئىمەن خودى  
دلوقانىي پى بىبەت.

۱۳ \_ ئەگەر شەشکىن شەوالى كەتن د رۇزا شەمېيى دا، يال سەر وى ئەو بىگرىت رۇزىي، چونكى وى نە گرتىيە كۆ ئەو ژ رۇزا شەمېيى يە، بەلكى وى گرتىيە چونكى ژ شەشكانە.

۱۴ \_ هەركەسە كارەمەزان ل سەر قەزا بىت، و شەوال ھەمى كىرە قەزا كرنا رۇزىيىن رەمەزانى، وەكى زىكاد چىلکان دا، ئەقە ئەو دى شەشكان د ھەيقا (ذى القعدة) گرىت، ھەروهك خىرا وى ھندى يە ھەروه كوشەشك د شەوالى دا گرتىن، چونكى گىرۈكىندا وى ژ بەر پىتىقىيەكى بۇون، ھەروه كوشىخى مە "ئىين عوته يىمين"ى خودى دلوۋانىيى پى بېت گوتى كوشىخى وى شىخ "ئىين سەعدى" خودى دلوۋانىيى پى بېت وەسا فەتوا دايە.

۱۵ \_ هەركەسى قەزال سەر ھەبۇون و د شەوالى دا قەزانە كىرن بى ھىچ ئەگەرەكى، ئەقە بۇ وى دروست نىنە ئەو شەشكان د ھەيقا (ذى القعدة) دا بىگرىت،

ئەف خىرە بۇ وى نىنە چونكى وەختى وى سوننەتى  
زى چوو بى چ ئەگەرەكى.

١٦ \_ و ژ ھزرىن خەلەتە و نەدروستە: كو ھندەك ژ  
خەلکى ھزركەن ھەركەسى سالەكى شەشك گرتىن  
دەقىت پىيگىر بىت و ھەر سال بىگرىت !!

بەلکو گرتنا وى سوننەتە، ھەركەسى ۋىيا دى سەر  
بەردەواام بىت، و واجب نىنە سەر وى يى جارەكى يان  
دوو جارا يان زىدەتر گرت بەردەواام بىت ل سەر گرتنا  
وان، و گونەھكار زى نابىت يى گرتنا وان بەھىلىت.

١٧ \_ ھندەك كەس وەسا ھزركەن ھەركەسى  
دەستپىكىر و شەشك گرتىن دەقىت ئەو بەردەواام بىت  
ل سەر گرتنا وان ھەتا خلاس دكەت، و چ عوزر بۆ وى  
نىنە ئەو بېرىت و نەگرىت يىن دويىش دا !

ئەف چەندە نەدروستە و خەلھەتە، د فەرمودەيى دا  
هاتىيە: "الصَّائِمُ الْمُتَطَوّعُ أَمَرُّ نَفِسِيهِ، إِنْ شَاءَ صَامَ، وَ  
إِنْ شَاءَ أَفْطَرَ".

ئانکو: رۆژىگرى رۆژىيىن سوننەت مىرى نەفسا خويە،  
ئەگەر قىيا دى گرىت و ئەگەر نەقىيا دى خوت.

بۇ رۆژىگرى ھەيە د رۆژىيىن سوننەت دا بېرىت ب  
ئەگەر ژى و بى ئەگەر ژى، و قەزاکرنا وان ل سەر  
واجب نىنە، ئەفە يا دروستە، بەلى پا خىرا وى  
چەندى ناگەھتى كو يا د فەرمودەيى دا هاتى ئىلا ئەو  
ھەر شەشان تەمام نەگرىت.

۱۸ \_ و ژ بىدۇھە ياكو چ بنهما بۇ نىنەن: ئاھەنگىزىانا  
ھندەك ژ خەلکى رۇزا ھەشتى ياشەوالى پىشى تەمام  
كرنا شەشكىن شەوالى، كو ناۋىدكەن ب جەڙنا  
باشكاران (عيد الابرار).

شیخی ئیسلامی "ئیبن تهیمیه" خودی دلو قانیی پى بېھت گوت: هندیکە روژا ھەشتى يا شەوالى يە نە جەڙنا باشكارانه و نە جەڙنا خرابکارانه ژى، دروست نینه بۆ كەسى ھزبىكەت كو جەڙنە و نابىت چ ژ ریورەسمىن جەڙنى ژى تىدا بىنە كرن.

۱۹ \_ و هەروەسا ژ بىدۇھيايىه: رەشبينىيا پىكىئىانا ھەۋىنىيى د ھەيقا شەوالى دا، عەرەبان ھەيقا شەوالى رەشبينى دانا بۇون، بۆ پىكىئىانا ھەۋىنىيى، و وەسا ھزر دىرىن كودقى ھەيقى دا رېگرى ل ئافرەتى دھىتە كرن ژ زەلامى وى، كا چەوا رېگرى ل مىيا حىشترى دھىتە كرن ئەگەر ب دوو گىان بىت و ژ حىشترى دھىتە دویرىكىن، ئانكۈ: ژ نك حىشترى نىز دھىتە راڭرن.

ئەقجا پىغەمبەرى خودى ﷺ ئەف رەشبينىيا وان نە دروست دانا و ھەۋىنى دگەل عائىشايى پىكىئىنا د ھەيقا شەوالى دا و د شەوالى دا فەگوھاست ژى.

٢٠ \_ موسته‌حه‌به شویکرن و ژنئینان و چوونا نک خیرانا خۆ د هه‌يقا شه‌والى دا، ب دويكه‌قتنا ریکا پیغه‌مبه‌ری يه ﷺ، و نه‌هیلانا ره‌شیبینیا خودانین جه‌هاله‌تی بۆ پیکئینانا هه‌قژینی تیدا، ب تایبەتی ئەو تشتەك بیت يى مشه و به‌ربلاڻ بیت، و ژ دایکا مه "عائیشا" يى خودی ژی راڙی بیت کو پیغه‌مبه‌ری خودی ﷺ حەز دکر د شه‌قا شه‌والى دا بچیت دھف ژنکین خۆ.

٢١ \_ و ژ خورافاتانه: هزرکرنا هندەك کەسیئن نەزان کو هەركەسى هه‌قژینی پیک بینیت د ناقبەرا هەردوو جه‌زنان دا (جه‌زنا ره‌مه‌زانى و جه‌زنا قوربانى) ئەفه دى ئیک ژ هه‌قژینان مریت يان ژی دى ژیک ۋەبن!

و ئەف خورافاتە چ بنەما بۆ نينه، و هەركەسى تشتى غەیبى گوت يىن کو كەس نزانیت وان تشتان ژبلی خودی تى نه بیت، ئەفه تەحنە دانە د باوهرييا ب قەزا و قەدەرى، و هندىكە ره‌شیبینیيە نەھى ژى ھاتىيە كرن.

پیغه مبه ری خودی ﷺ د شه والی دا عائيشا  
قه گوهاست، و ئەف خورافاتا وان نه دروست  
دەرخست.

داخوازا وەرگرتنى ژ خودى دكەين،  
کو هاريکارىيما مە بکەت ل سەر زكركىنا وى  
و سوپاسىيما وى جوانى و باش پەرسىتنا وى  
و الحمد لله رب العالمين

و صلى الله وسلم على نبينا محمد  
و على آله وصحبـه أجمعـين

مِزْجَفْت

[www.mzgaft.com](http://www.mzgaft.com)